

บทความปกิณกะ

ภาพรวมเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งและการประยุกต์ใช้ในทางคลินิก

Overview of master Dong's extra point acupuncture techniques and clinical applications

董氏奇穴针灸技术概述及其临床应用

หลิน ยู่วเซิง

คลินิกการประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว

Lin Yusheng

Huachiew Traditional Chinese Medicine Clinic, Thailand

林育昇

泰国华侨中医院

ผู้รับผิดชอบบทความ: หลิน ยู่วเซิง: u8001146@gmail.com

Corresponding author: Lin Yusheng: u8001146@gmail.com

通讯作者: 林育昇: u8001146@gmail.com

Received: 20 December 2024 Revised: 21 December 2024 Accepted: 22 December 2024

บทนำ

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง (董氏奇穴 针灸) เป็นวิธีการรักษาที่โดดเด่นแขนงหนึ่งในการฝังเข็มของศาสตร์การแพทย์แผนจีน ซึ่งได้ผ่านการพัฒนาและวิวัฒนาการมาหลายร้อยปี จนกลายเป็นส่วนสำคัญของศาสตร์การแพทย์แผนจีน โดยมีการเลือกจุดฝังเข็มที่แม่นยำและวิธีการรักษาที่มีความยืดหยุ่น การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งจึงมีบทบาทสำคัญในระบบการรักษาแบบดั้งเดิมของศาสตร์การแพทย์แผนจีน มีจุดเด่นของเทคนิคการฝังเข็มนี้ที่สำคัญ คือ การวินิจฉัยแยกแยะโรคและกลุ่มอาการอย่างละเอียด การเลือกวิธีการรักษาตามลักษณะกลุ่มอาการ อาการของโรค และความแตกต่างของพื้นฐานสุขภาพของร่างกายของผู้ป่วย โดยเลือกจุดฝังเข็มเฉพาะที่อยู่นอกเหนือจากเส้นลมปราณดั้งเดิม เพื่อให้บรรลุผลการรักษาที่มีประสิทธิภาพ จากการตั้งต้นกำเนิด

ทฤษฎีและพัฒนาการของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นถึงการสั่งสมประสบการณ์และการสร้างสรรค์ในทางการแพทย์แผนจีนจากการปฏิบัติทางคลินิกนำไปใช้จริงมาอย่างยาวนาน จนเห็นประสิทธิผลของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งในปัจจุบัน

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งได้รับการยืนยันถึงประสิทธิผลทางคลินิกอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบรรเทาอาการปวด การปรับสมดุลการทำงานของระบบประสาท การรักษาโรคอายุรกรรม และโรคทางนรีเวช เป็นต้น^[1,2] แม้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งจะยังมีไม่มากนัก แต่ก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางด้านการรักษา ด้านการวิจัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านกลไกการรักษา

ประสิทธิผล และการประยุกต์ใช้ทางคลินิกของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งทำให้เทคนิคการฝังเข็มนี้ได้รับความสนใจจากแวดวงวิชาการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงผลการรักษาที่โดดเด่นในโรคบางโรคที่การแพทย์แผนปัจจุบันยังไม่สามารถรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จะกล่าวถึงที่มาและ พัฒนาการหลักทฤษฎีพื้นฐาน การประยุกต์ใช้ทางคลินิก และทิศทางการพัฒนาในอนาคตของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งเพื่อหวังว่าจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเทคนิคการรักษาโรคต่างๆ ในอนาคต

1. จุดเริ่มต้นและการพัฒนาของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง

ต้นกำเนิดของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งเริ่มต้นจากการสืบทอดวิชาฝังเข็มของตระกูลต่ง ซึ่งเป็นตระกูลที่มีประวัติทางการแพทย์อันยาวนาน ย้อนไปถึงสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ครอบครัวตระกูลต่งมีชื่อเสียงในท้องถิ่นจากทักษะการฝังเข็มอันเชี่ยวชาญ ท่านต่ง จิ่งซาง (董景昌 ค.ศ. 1916-1975) มีภูมิปัญญาเดิมอยู่ที่มณฑลซานตง เขาเริ่มต้นการเป็นแพทย์ตั้งแต่อายุ 18 ปี และมีชื่อเสียงโด่งดังไปไกล ในปี ค.ศ. 1949 เขาได้อพยพย้ายไปอยู่ที่สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ด้วยประสบการณ์ทางคลินิกกว่า 40 ปีเขาสามารถรักษาผู้ป่วยจำนวนมาก โดยเฉพาะการใช้การฝังเข็มจุดพิเศษจนมีชื่อเสียงเลื่องลือ ในปี ค.ศ. 1964 ท่านเฉิน ตูเหริน (陈渡人) ได้ตระหนักถึงพรสวรรค์ของท่านต่ง จิ่งซาง และตั้งใจถ่ายทอดเทคนิคการฝังเข็มให้ท่านต่ง จิ่งซางได้นำมาผสมผสานกับประสบการณ์ของตนเองและพัฒนาต่อเนื่อง จนกลายเป็นวิธีการฝังเข็มจุดพิเศษตระกูลต่งที่โดดเด่น ท่านเฉิน ตูเหริน ยังได้เขียนตำราจุดฝังเข็มและกรณีศึกษาของจิ่งซางฉีเซวี่ 《景昌奇穴——针灸穴位及医案》ซึ่งได้สรุปประสบการณ์ทางคลินิกและเทคนิควิธีการรักษาของท่านต่ง จิ่งซางไว้อย่างเป็นระบบเพื่อถ่ายทอดวิชานี้ให้สืบทอดไป หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง แต่ยังช่วยผลักดันและ พัฒนาการฝังเข็มอีกด้วย และในปี ค.ศ. 1968 ท่านต่ง จิ่งซางได้เขียนตำราด้วยตนเองที่มีชื่อว่า ตำราจิ่งจิงฉีเซวี่เสวี่ 《正经奇穴学》ในปี ค.ศ. 1971 เขาได้ใช้การฝังเข็มจุดพิเศษรักษาอาการอัมพาตครึ่งซีกของ ลอน นอล (ประธานาธิบดีของกัมพูชาในขณะนั้น) จนหายดี สร้างความฮือฮาไปทั่วไต้หวัน ดังนั้นเพื่อการถ่ายทอดความรู้ทางการแพทย์ของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง ท่านต่ง จิ่งซางจึงได้เปิดรับศิษย์เพื่อให้เทคนิคอันล้ำค่านี้ไม่สูญหายไป ท่านหยาง เวยเจี๋ย (杨维杰) ศิษย์ท่านหนึ่งของท่านต่ง จิ่งซางที่สำคัญใน

ยุคแรกๆ ได้สืบทอดวิชาทำวิจัยเชิงลึก และเผยแพร่การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง จึงทำให้เทคนิคนี้มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของการศาสตร์การแพทย์แผนจีนแบบดั้งเดิม แต่มีความแตกต่างจากทฤษฎีเส้นลมปราณแบบดั้งเดิม โดยเน้นการเลือกจุดฝังเข็มพิเศษนอกเหนือเส้นลมปราณดั้งเดิมที่เหมาะสมที่สุดตามอาการของโรค พื้นฐานสุขภาพของร่างกายของผู้ป่วย และช่วงวัยของผู้ป่วย^[3,4]

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งเริ่มต้นมาจากการสังสมประสบการณ์และการพัฒนามาหลายชั่วอายุคนจากการรักษาด้วยจุดฝังเข็มเฉพาะบริเวณที่มีอาการในช่วงแรก ค่อยๆ พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นระบบการรักษาที่มีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า “จุดฝังเข็มพิเศษ (奇穴)” โดยจุดเด่นที่สำคัญที่สุดของเทคนิคการฝังเข็มนี้คือการเลือกใช้ “จุดฝังเข็มพิเศษ (奇穴)” ซึ่งมีตำแหน่งที่เฉพาะเจาะจง มีประสิทธิผลในการรักษาที่โดดเด่น และวิธีการกำหนดจุดที่ไม่เหมือนใคร มีการใช้หลายจุดร่วมกันเป็นกลุ่ม จุดพิเศษเหล่านี้ไม่ได้อยู่บนเส้นลมปราณดั้งเดิม ดังนั้นตระกูลต่งจึงเรียกจุดเหล่านี้ว่า “จุดฝังเข็มพิเศษตามเส้นลมปราณของตระกูลต่ง” (董氏正经奇穴) แทนที่จะเรียกว่า “จุดฝังเข็มพิเศษนอกเส้นลมปราณของตระกูลต่ง” (董氏经外奇穴) จุดฝังเข็มพิเศษเหล่านี้มักอยู่ใกล้กับบริเวณที่เกิดโรค สามารถออกฤทธิ์ตรงจุดที่มีปัญหาและบรรเทาอาการได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น บริเวณแนวกลางด้านหน้าของต้นขา (อยู่ใกล้กับเส้นลมปราณเท้าหยางหมิงกระเพาะอาหาร 足阳明胃经) ที่ตำแหน่งเหนือขอบกระดูกสะบ้าหัวเข่าขึ้นไป 5 ชุน (寸) เรียกว่า “จุด Tongguan (通关穴, EX-LE-31)” จากจุดนี้ขึ้นไปอีก 2 ชุน เรียกว่า “จุด Tongshan (通山穴, EX-LE-32)” และขึ้นไปอีก 2 ชุน เรียกว่า “จุด Tongtian (通天穴, EX-LE-33)” เมื่อใช้ทั้งสามจุดนี้ร่วมกัน จะได้ผลดีเป็นพิเศษในการรักษาอาการอาหารไม่ย่อยและอาการคลื่นไส้อาเจียนในระหว่างตั้งครรภ์ นอกจากนี้ จุดทั้งสามนี้ยังสามารถใช้รักษาโรคหัวใจ โรคภูมิแพ้ที่เกี่ยวข้องกับหัวใจ และอาการปวดเข้าได้อีกด้วย^[5]

ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง อิทธิพลของเทคนิคนี้ได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ไม่เพียงแต่ในประเทศจีนเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยผู้สนใจการฝังเข็มและนักวิชาการทั่วโลกให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่เริ่มศึกษาหลักการออกฤทธิ์ของการฝังเข็มจุดพิเศษตระกูลต่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน

การรักษาอาการปวดและโรคเกี่ยวกับระบบประสาท ซึ่งให้ผลการวิจัยที่โดดเด่นและน่าพึงพอใจ^[1,6]

2. หลักพื้นฐานทฤษฎีของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง

ท่านต่ง จิ่งซางให้ความสำคัญกับการปรับสมดุลของปณฺฑธาตุทั้งห้า (五行) และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอวัยวะภายใน (脏象学) นอกจากนี้ เขายังศึกษาอีกซึ่งเกี่ยวกับทฤษฎีการทำงานของม้ามและกระเพาะอาหารของท่านหลี่ ตงเหิง (李东恒) หลักพื้นฐานทางทฤษฎีของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง อ้างอิงมาจากทฤษฎีเส้นลมปราณดั้งเดิม จุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งและจุดบนเส้นลมปราณหลัก 14 เส้น ต่างก็มาจากคัมภีร์หวงตี้เนยจิง 《黄帝内经》 แม้ว่าตำแหน่งและหลักทฤษฎีของจุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งจะมีความแตกต่างไปจากเส้นลมปราณหลัก 14 เส้น แต่แนวคิดการเลือกจุดฝังเข็มของตระกูลต่งยังคงสอดคล้องกับแนวทางการรักษาของเส้นลมปราณหลักดั้งเดิม นอกจากนี้ยังผสานประสบการณ์ทางคลินิกที่สั่งสมมาหลายชั่วอายุคนของตระกูลต่ง จนก่อเกิดเป็นเทคนิคการรักษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว^[3] ซึ่งแบ่งเป็นเนื้อหาที่สำคัญดังต่อไปนี้

2.1 การประยุกต์ใช้และการก้าวข้ามขีดจำกัดของหลักทฤษฎีเส้นลมปราณ^[7,8]

ตามทฤษฎีการฝังเข็มแบบดั้งเดิม จุดฝังเข็มส่วนใหญ่คือ “จุดบนเส้นลมปราณ (经穴)” ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นลมปราณและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปณฺฑธาตุทั้งห้า (五行) และสมดุลอินหยาง การรักษาจะพิจารณาการระบายหรือบำรุงชี่ และการปรับสมดุลอินหยาง ในทางกลับกัน ทฤษฎีการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งมองว่า จุดฝังเข็มหลักคือ “จุดฝังเข็มพิเศษ หรือ ฉีเซวี่ (奇穴)” ซึ่งไม่ได้อ้างอิงจากเส้นลมปราณ จุดเหล่านี้มีอยู่โดยอิสระตามร่างกาย และการเลือกใช้จุดฝังเข็มจะพิจารณาจากหน้าที่เฉพาะของแต่ละจุดเท่านั้น ผลการรักษาขึ้นอยู่กับความแม่นยำของตำแหน่งการฝังเข็มและการกระตุ้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงทฤษฎีปณฺฑธาตุทั้งห้าหรืออินหยาง

เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีเส้นลมปราณในศาสตร์การฝังเข็มดั้งเดิม การเลือกจุดฝังเข็มของตระกูลต่งมีความยืดหยุ่นมากกว่า แม้ว่าในกระบวนการรักษาของการฝังเข็มจุดพิเศษตระกูลต่ง จะยังคงยึดตามหลักการปรับสมดุลชี่และเลือดของเส้นลมปราณ แต่ในการปฏิบัติจริงจะไม่ได้จำกัดเฉพาะการใช้จุดบนเส้นลมปราณแบบดั้งเดิมเท่านั้น โดยจะพิจารณาจากอาการของโรค พื้นฐานสุขภาพของร่างกาย และอายุของผู้ป่วย แล้วเลือกใช้จุดฝังเข็มพิเศษเพื่อการรักษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพพิเศษจึงเป็น

ที่มาของการเรียกจุดฝังเข็มของตระกูลต่งว่าเป็น “จุดฝังเข็มพิเศษ หรือ ฉีเซวี่ (奇穴)”

2.2 หลักการวินิจฉัยแยกแยะและเลือกการรักษา^[3,8,9]

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งเน้นการรักษาแบบเฉพาะบุคคล โดยยึดหลักการ “วินิจฉัยแยกแยะ และรักษาตามภาวะกลุ่มอาการของโรค” ให้ความสำคัญกับการตรวจวินิจฉัยผ่านการมองดู (望诊) โดยการดูฝ่ามือ (掌诊) การตรวจดูใบหน้า (面诊) และการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของสีหน้าและลักษณะรูปร่าง (色泽形态) เพื่อวินิจฉัยระบุภาวะกลุ่มอาการของโรค ส่วนในกระบวนการรักษาการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งจะพิจารณาตามอาการของผู้ป่วย กลไกของโรค พื้นฐานสุขภาพของร่างกาย อายุ และปัจจัยอื่นๆ อย่างรอบด้าน เพื่อวิเคราะห์อย่างแม่นยำและเลือกจุดฝังเข็มพิเศษที่เหมาะสมที่สุดในการรักษา โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของโรค การเลือกจุดฝังเข็มพิเศษที่มีความแม่นยำจะสามารถช่วยปรับสมดุลได้ทันทั่วทั้งที่ และป้องกันไม่ให้อาการทรุดลงหรือโรคพัฒนารุนแรงขึ้น ซึ่งการเลือกจุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งใช้หลักการคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนี้

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างจุดพิเศษกับเส้นลมปราณหลัก (奇正相通)

การเลือกจุดฝังเข็มตามเส้นลมปราณเป็นหลักการพื้นฐานและวิธีการที่สำคัญในการวินิจฉัยและรักษาด้วยการฝังเข็ม ซึ่งการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งก็ยึดหลักการนี้เช่นเดียวกัน จุดฝังเข็มพิเศษตระกูลต่งจึงเรียกว่า “จุดฝังเข็มพิเศษตามเส้นลมปราณ” (正经奇穴) ของตระกูลต่ง ถึงแม้จุดเหล่านี้จะไม่ได้อยู่ในกลุ่มจุด 14 เส้นลมปราณหลักแบบดั้งเดิม แต่ก็มี mốiเชื่อมโยงกับเส้นลมปราณหลัก ตำแหน่งของจุดฝังเข็มพิเศษหลายจุดซ้อนทับหรืออยู่ใกล้กับจุดฝังเข็มบนเส้นลมปราณหลัก ท่านต่ง จิ่งซาง ได้ศึกษาอีกซึ่งเกี่ยวกับจุดฝังเข็มบนเส้นลมปราณหลักทั้ง 14 เส้น และค้นพบจุดพิเศษมากกว่า 740 จุด แต่ในเอกสารที่เผยแพร่มีการบันทึกจุดฝังเข็มพิเศษนี้ไว้เพียงประมาณ 200 กว่าจุด การประยุกต์ใช้จุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งหลายจุดพบผลการรักษาที่แปลกใหม่ซึ่งไม่เคยถูกค้นพบมาก่อนเมื่อเปรียบเทียบกับจุดเดียวกันในเส้นลมปราณหลักดั้งเดิม ยกตัวอย่างเช่น จุด Biguan (髀关, ST31) ใช้รักษาอาการไข้หวัด จุด Futu (伏兔, ST32) ใช้รักษาอาการใจสั่นและโรคหัวใจ จุด Dubi (犊鼻, ST35) ใช้รักษาแผลบริเวณริมฝีปาก จุด Gongsun (公孙, SP4) ช่วยบรรเทาอาการปวดเอวและมือชา จุด Sanyinjiao (三阴交, SP6) ใช้รักษาอาการปวดเอวและอาการคอเคล็ด จุด Yinlingquan (阴陵泉, SP9)

ช่วยบรรเทาอาการปวดศีรษะด้านหน้า และจุด Jianwaishu (肩外俞, SI14) ใช้รักษาอาการปวดบริเวณช่อง ดั้งนั้น “จุดฝังเข็มพิเศษตามเส้นลมปราณหลัก” (正经奇穴) เหล่านี้มีบทบาทสำคัญทั้งในทฤษฎีเส้นลมปราณดั้งเดิม และยังมีประสิทธิผลในการรักษาโรคหลากหลายชนิด ที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์^[8,13]

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต้นและกลาง (脏腑别通)

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต้นและกลาง (脏腑别通) มีความโดดเด่นและสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการฝังเข็มตระกูลต่ง ซึ่งมีต้นกำเนิดจากตำราอี้เสวีย หู่เหมิน บทज्ञผู้เขียนทง 《医学入门·脏腑相通篇》 ซึ่งเขียนโดย ท่านหลี่ ถึงเจ้อ (李廷泽) ในสมัยราชวงศ์หมิง ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากหลักการ “การเปิด-ปิดระบบ หมุนเวียนของเส้นลมปราณทั้งหก (六经开阖枢)” โดยเน้น การหมุนเวียนและการแปรสภาพสิ่งต่างๆ โดยชี (气化) ระหว่างอวัยวะภายในต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการรักษาโรค และในทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต้นและกลาง (脏腑别通) ของตระกูลต่งนี้ มีการจับคู่อวัยวะ ดังนี้ คือ ตับ (肝) เชื่อมโยงกับลำไส้ใหญ่ (大肠) หัวใจ (心) เชื่อมโยงกับ ถุงน้ำดี (胆) ม้าม (脾) เชื่อมโยงกับ ลำไส้เล็ก (小肠) ปอด (肺) เชื่อมโยงกับ กระเพาะปัสสาวะ (膀胱) ไต (肾) เชื่อมโยงกับ ซานเจียว (三焦) กระเพาะอาหาร (胃) เชื่อมโยงกับ เยื่อหุ้มหัวใจ (心包)^[8]

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต้นและกลาง (脏腑别通) ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการรักษาทางคลินิกของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง โดยการกระตุ้นจุดฝังเข็มเฉพาะ จะช่วยส่งเสริมการไหลเวียนของชีและเลือด เปิดทะลวงเส้นลมปราณ ปรับการทำงานของอวัยวะภายใน และเสริมสร้างการทำงานของอวัยวะต่างๆ ได้ ตัวอย่างเช่น จุด Huanchao (还巢穴, EX-CA-1) ซึ่งอยู่บนเส้นลมปราณมือเล้าหยางซานเจียว (手少阳三焦经) เนื่องจากซานเจียวเชื่อมโยงกับไต การกระตุ้นจุดนี้สามารถช่วยบำรุงตับและไต และสามารถรักษาโรคทางนรีเวชและภาวะมีบุตรยากได้ ซึ่งหลักการนี้ หากใช้จุดฝังเข็มที่อยู่บนเส้นลมปราณหลัก 14 เส้น ก็สามารถใช้หลักการความสัมพันธ์ของอวัยวะนี้ได้เช่นกัน เช่น จุด Quchi (曲池, LI11) ซึ่งอยู่บนเส้นลมปราณมือหยางหมิงลำไส้ใหญ่ (手阳明大肠经) ก็สามารถรักษาอาการเวียนศีรษะจากลมดับกำเริบได้เช่นกัน เนื่องจาก ลำไส้ใหญ่มีการเชื่อมโยงกับตับ^[10]

(3) การเชื่อมโยงของชีที่เหมือนกัน (同气相求)

คำว่า “การเชื่อมโยงของชีที่เหมือนกัน” (同气相求)

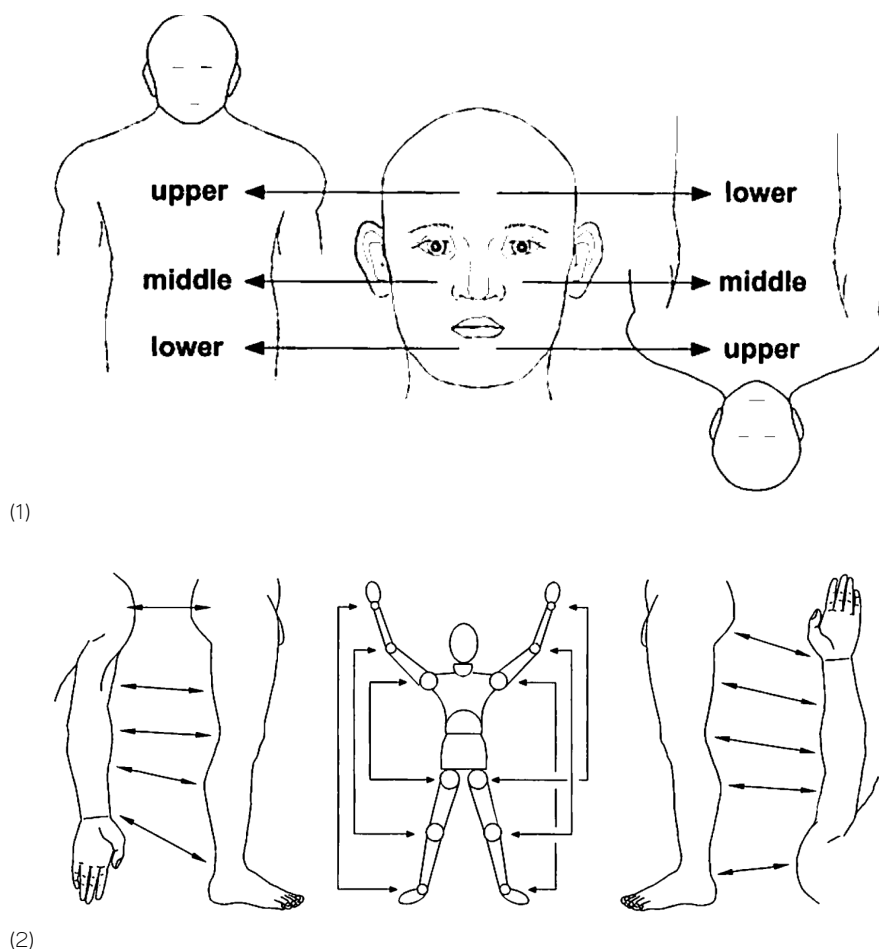
มีที่มาจากคัมภีร์โจวอี้ บทเจียน 《周易·乾》 ซึ่งกล่าวว่า “เสียงที่คล้ายกันย่อมตอบรับกัน ชีที่เหมือนกันย่อมดึงดูดกัน (同声相应，同气相求)” โดยคำว่า “ชีที่เหมือนกัน” นี้หมายถึง ชีของเส้นลมปราณที่มีคุณสมบัติอินหยางเหมือนกันนั่นเอง ในตำราซูเวิน บทอินหยางอิงเซียง ต้าลุน 《素问·阴阳应象大论》 กล่าวว่า “ผู้ที่ใช้เข็มได้อย่างชำนาญ จะใช้อินเพื่อดึงหยาง ใช้หยางเพื่อดึงอิน รักษาด้านขวาเพื่อบรรเทาด้านซ้าย รักษาด้านซ้ายเพื่อบรรเทาด้านขวา...เมื่อวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง ก็สามารถรักษาได้อย่างแน่นอน” ซึ่งท่านต่ง จิงซาง มักใช้หลักการ “อาการป่วยด้านซ้ายรักษาด้วยขวา อาการป่วยด้านขวา รักษาด้วยซ้าย” เพื่อเป็นการปรับสมดุล โดยใช้จุดฝังเข็มที่อยู่ไกลเพื่อช่วยกระจายส่งชีได้ดีกว่า ทำให้ได้ผลการรักษาที่รวดเร็วและมีประสิทธิผล นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่ว่าชีของเส้นลมปราณที่มีชื่อเดียวกันนั้นมีความเชื่อมโยงถึงกัน เส้นลมปราณไท่อินของมือ (手太阴经) และเส้นลมปราณไท่อินของเท้า (足太阴经) เชื่อมโยงถึงกัน หากเส้นลมปราณไท่อินของมือมีปัญหา ให้เลือกจุดฝังเข็มที่เส้นลมปราณไท่อินของเท้า บริเวณที่มีอาการผิดปกติ เช่น จุด Shaoshang (少商, LU11) บนเส้นลมปราณมือไท่อินปอด (手太阴肺经) สามารถรักษาได้ด้วยการฝังเข็มที่จุด Yinbai (隐白, SP1) บนเส้นลมปราณเท้าไท่อินม้าม (足太阴脾经) เส้นลมปราณไท่หยางของมือ (手太阳经) และเส้นลมปราณไท่หยางของเท้า (足太阳经) เชื่อมโยงถึงกัน ดังนั้นเมื่อมีอาการปวดเอวที่เกี่ยวข้องกับเส้นลมปราณเท้าไท่หยางกระเพาะปัสสาวะ (足太阳膀胱经) สามารถรักษาได้โดยเลือกฝังเข็มที่จุด Wanshun (腕顺穴, EX-UE-22) ซึ่งอยู่บริเวณข้อมือบนเส้นลมปราณมือไท่หยางลำไส้เล็ก (手太阳小肠经) ก็สามารถรักษาอาการปวดเอวได้^[3]

(4) หลักทฤษฎีการสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟี (全息理论)

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งผสมผสานกับแนวคิด “การมองภาพรวมทั้งร่างกาย” ตามศาสตร์การแพทย์แผนจีน และ “หลักทฤษฎีการสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟี” ซึ่งมองว่าแต่ละส่วนของร่างกายสามารถสะท้อนภาวะของทั้งร่างกายได้ นั่นคือ สามารถใช้จุดฝังเข็มหรือบริเวณใดบริเวณหนึ่งเพื่อรักษาทั้งร่างกายตามหลักทฤษฎี โดยท่านต่ง จิงซางมีความเชี่ยวชาญและมักใช้วิธีการรักษา “อาการป่วยที่ศีรษะรักษาที่เท้า อาการป่วยที่เท้ารักษาที่ศีรษะ อาการป่วยด้านซ้ายรักษาด้วยขวา อาการป่วยด้านขวา รักษาด้วยซ้าย” โดยไม่ฝังเข็มที่บริเวณที่มีอาการโดยตรง แต่เลือกจุดที่สัมพันธ์กันบนร่างกายเพื่อสร้างสมดุลและ

ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของชีและเลือดโดยอาศัยจุดโกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการเลือกจุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งประกอบด้วยวิธีการจับคู่สัมพันธ์กันหลายรูปแบบ เช่น มือ-เท้าสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน (手足顺对) มือ-เท้าสัมพันธ์ตรงข้าม (手足逆对) มือ-ลำตัวสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน (手躯顺对) มือ-ลำตัวสัมพันธ์ตรงข้าม (手躯逆对) เท้า-ลำตัวสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน (足躯顺对) เท้า-ลำตัวสัมพันธ์ตรงข้าม (足躯逆对) ศีรษะ-ปลายนิ้วสัมพันธ์กัน (头指对应) ศีรษะ-เท้าสัมพันธ์กัน (头足对应) และการสัมพันธ์กันด้านหน้า-ด้านหลัง (前后相对)^[6,8] (ดูรูปที่ 1)

นอกจากนี้ จุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่งยังแบ่งตามส่วนของร่างกายออกเป็น 10 ส่วนหลัก ตั้งแต่ตำแหน่งที่ 1 เรียกว่า “อี่ปู้เว่ย (一一部位)” ไปจนถึงตำแหน่งที่ 10 ที่เรียกว่า “สิ่วสิ่วปู้เว่ย (十十部位)” ได้แก่บริเวณ นิ้วมือ (手指) ฝ่ามือ (手掌) แขนท่อนล่าง (小臂) แขนท่อนบน (大臂) นิ้วเท้า (足趾) ฝ่าเท้า (足掌) ขาท่อนล่าง (小腿) ขาท่อนบน (大腿) ใบหู (耳朵) และศีรษะใบหน้า (头面) ตามลำดับ ซึ่งแต่ละส่วนสามารถสะท้อนและเชื่อมโยงกับสภาวะของทั้งร่างกายตามทฤษฎีการสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟี^[7]

รูปที่ 1 ตัวอย่างภาพสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟีตามหลักทฤษฎีของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง^[6]

- (1) ภาพสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟีส่วนศีรษะกับลำตัวทั้งทิศทางเดียวกัน และตรงกันข้าม
- (2) ภาพสะท้อนภาพแบบฮอโลกราฟีส่วนแขนขาทั้งทิศทางเดียวกัน และตรงกันข้าม

3. ลักษณะพิเศษของเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง

3.1 การเลือกจุดฝังเข็มตามลักษณะโรค (按病取针)

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งมักใช้การเลือกจุดฝังเข็มตามลักษณะของโรค โดยยึดหลักการ “รักษากระดูก

ด้วยกระดูก รักษากล้ามเนื้อด้วยกล้ามเนื้อ รักษาผิวหนังด้วยผิวหนัง รักษาเส้นเอ็นด้วยเส้นเอ็น และรักษาหลอดเลือดด้วยหลอดเลือด” ซึ่งหมายถึง การเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมตามตำแหน่งและลักษณะของโรค เพื่อรักษาปัญหาเกี่ยวกับกระดูก กล้ามเนื้อ ผิวหนัง เส้นเอ็น และ

หลอดเลือดไปพร้อมกัน หลักการนี้มีที่มาจากตำราหลังซุ บททวนจิน 《灵枢·官针》 และตำราซูเวิน บทชื่อเย่าลุ่น 《素问·刺要论》 ซึ่งกล่าวว่า การที่ปัจจัยก่อโรคที่เข้ามาในร่างกายมีความลึกตื้นต่างกัน การฝังเข็มเพื่อขับไล่ปัจจัยก่อโรคจำเป็นต้องคำนึงถึงระดับความลึกตื้นของการแทงเข็ม เพื่อให้การรักษาเข้าถึงจุดที่เป็นโรค มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนได้ การเลือกจุดฝังเข็มแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับผิวหนัง (皮) หลอดเลือด (脉) กล้ามเนื้อ (肉) เส้นเอ็น (筋) และระดับกระดูก (骨) โดย “รักษากระดูกด้วยกระดูก” (以骨治骨) คือ การแทงเข็มแบบกระดูกหรือแทงลงไปบริเวณเยื่อหุ้มกระดูก เพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับกระดูก เช่น จุด Linggu (灵骨穴, EX-UE-11) และ จุด Dabai (大白穴, EX-UE-12) ใช้รักษาอาการปวดเอวและขา “รักษากล้ามเนื้อด้วยกล้ามเนื้อ” (以肉治肉) คือ การแทงเข็มบริเวณที่มึนกล้ามเนื้อ เพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อ เช่น กล้ามเนื้อฝ่อลีบหรือปวดกล้ามเนื้อ เช่น จุด Jianzhong (肩中穴, EX-UE-13) ใช้รักษาอาการปวดกล้ามเนื้อหัวไหล่ ไหล่ติดหรือกล้ามเนื้อฝ่อลีบ “รักษาเส้นเอ็นด้วยเส้นเอ็น” (以筋治筋) คือการรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับเส้นเอ็น เอ็นยึดข้อและเนื้อเยื่อพังผืด เช่น การแทงเข็มที่จุด Chize (尺泽, LU5) โดยการฝังเข็มให้แนบใกล้เส้นเอ็นเพื่อรักษาอาการข้อไหล่ติด นอกจากนี้ยังมีการ “รักษาผิวหนังด้วยผิวหนัง” (以皮治皮) คือ การแทงเข็มตื้นเพื่อขับไล่ปัจจัยก่อโรคที่อยู่ในระดับผิวหนัง หรือรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับผิวหนัง และการ “รักษาหลอดเลือดด้วยหลอดเลือด” (以脉治脉) คือ การแทงเข็มใกล้หลอดเลือดเพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับหลอดเลือด ปรับการไหลเวียนโลหิต และรักษาโรคหัวใจหรือโรคหลอดเลือดได้^[11,12]

3.2 การเจาะปล่อยเลือดบนจุดตามเส้นลมปราณ (刺络放血)

การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งนำทฤษฎีเกี่ยวกับโรคของลั่วปิง (络病) มาจากคัมภีร์หวงตี้เนย์จิง 《黄帝内经》 และได้รับการพัฒนาต่อยอดบนพื้นฐานของทฤษฎีของท่านเย่ เทียนซือ (叶天士) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการรักษาโรคระบาดในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง โดยท่านเย่ เทียนซือกล่าวว่า “ในระยะแรกของโรค ซึ่งจะติดขัดอยู่ที่เส้นลมปราณ ซึ่งเส้นลมปราณควบคุมสี่ แต่เมื่อโรคเรื้อรัง เลือดจะได้รับความเสียหายและเข้าสู่เส้นลมปราณแล้ว ซึ่งเส้นลมปราณแล้วควบคุมเลือด” การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งอาศัยหลักทฤษฎีโรคของลั่วปิง ซึ่งมองว่า “โรคเรื้อรังเป็นมานาน มักเกิดภาวะเลือดคั่ง โรคแปลกประหลาดมักมีภาวะเลือดคั่ง โรคร้ายแรงมักมีภาวะเลือดคั่ง อาการปวดทั้งหลายมักเกิด

ภาวะเลือดคั่ง และโรคที่รักษายากซับซ้อนมักมีภาวะเลือดคั่ง” หากทำการฝังเข็มรักษาหลายครั้งแล้วยังไม่ดีขึ้น ท่านต่ง จึงชี้ให้เห็นว่า จะต้องมีการแทงเข็มที่ขัดขวางการไหลเวียนของสี่ ซึ่งส่งผลให้เกิดโรคหรืออาการต่างๆ โดยเฉพาะเมื่อซี่ติดขัดและเลือดคั่งสะสมอยู่ในเส้นลมปราณแล้ว จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพ ดังนั้น ในการรักษาจึงจำเป็นต้องเจาะปล่อยเลือดโดยการแทงเข็มตามเส้นลมปราณ เพื่อช่วยให้การไหลเวียนเลือดดีขึ้น เป็นผลให้สามารถบรรเทาอาการปวด และรักษาโรคเรื้อรังและโรคที่รักษายากหลายชนิดได้^[8]

3.3 การใช้หลักการฝังเข็มแบบเต้าหมา (倒马针法)

หลักการฝังเข็มแบบเต้าหมาเป็นหนึ่งในเทคนิคการฝังเข็มพิเศษที่ท่านต่ง จึงชี้ให้เห็นว่า โดยการใช้เข็มสองเล่มหรือสามเล่มปักเรียงขนานกันเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการรักษา เทคนิคนี้สามารถใช้ได้ทั้งกับจุดฝังเข็มพิเศษของตระกูลต่ง (奇穴) และจุดฝังเข็มบนเส้นลมปราณหลัก 14 เส้น (十四经穴) และมักใช้รวมกับการฝังเข็มแบบเคลื่อนไหวชี (动气针法) ทำให้เกิดผลการรักษาที่ชัดเจนมากขึ้น ในตำราหลังซุ บททวนจิน 《灵枢·官针》 กล่าวว่า “การแทงเข็มขนานข้าง (傍针刺) คือการแทงตรงหนึ่งเข็มและแทงขนานอีกหนึ่งเข็ม เพื่อรักษาอาการปวดที่เรื้อรัง” หลักการฝังเข็มแบบเต้าหมาโดยใช้เข็มสองเล่มหรือสามเล่มเรียงขนานกัน มีลักษณะคล้ายกับเทคนิคการแทงเข็มขนานข้าง (傍针刺) และการแทงเข็มเรียง (排针刺) ในสมัยโบราณ โดยผลการรักษาไม่ได้จำกัดเฉพาะโรคของอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งหรือบริเวณใดบริเวณหนึ่ง แต่สามารถปรับสมดุลการทำงานของเส้นลมปราณทั้งข้างเจียว (上焦) จงเจียว (中焦) และเซี่ยเจียว (下焦) เพื่อสร้างความสมดุลให้กับอวัยวะภายในร่างกายทั้งองค์รวมและสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาให้ดียิ่งขึ้น เช่น การรักษาโรคหัวใจโดยใช้จุด Neiguan (内关, PC6) และจุด Jianshi (间使, PC5) ปักเข็มขนานกันตามหลักการฝังเข็มแบบเต้าหมา จะช่วยเสริมประสิทธิภาพการรักษาโรคหัวใจให้ดียิ่งขึ้น^[3,13]

3.4 หลักการฝังเข็มแบบเคลื่อนไหวชี (动气针法)

หลักการฝังเข็มแบบเคลื่อนไหวชีเป็นหนึ่งในเทคนิคการฝังเข็มพิเศษที่ท่านต่ง จึงชี้ให้เห็นว่า และสามารถใช้ได้แม้ว่ายังไม่สามารถวินิจฉัยได้ชัดเจนว่าเป็นภาวะพร่องหรือภาวะแกร่ง โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ต้องให้บริเวณที่ปวดหรือมีอาการสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ และฝังเข็มโดยเลือกใช้จุดที่อยู่ห่างจากบริเวณที่มีอาการ หลังจากแทงเข็มและกระตุ้นจนเกิดความรู้สึกตื้อตึงรอบตนเองแต่ชี

(得气) แล้ว ให้ผู้ป่วยขยับเคลื่อนไหวเล็กน้อยบริเวณที่ปวดหรือมีอาการ ซึ่งมักทำให้อาการปวดลดลงได้ทันที การตอบสนองเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าซีที่จุดฝังเข็มและซีที่บริเวณที่มีอาการได้เชื่อมโยงถึงกัน ทำให้เกิดการระบายซีที่ติดขัดและเกิดความสมดุล เป็นผลให้สามารถบรรเทาอาการได้อย่างรวดเร็วฉับพลัน^[3]

4. การประยุกต์ใช้เทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งในทางคลินิก

การประยุกต์ใช้การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งในทางคลินิกมีขอบเขตกว้างขวางและแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่โดดเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรักษาอาการปวด เนื่องจากหลักการเลือกจุดฝังเข็มที่เป็นเอกลักษณ์ การฝังเข็มจุดพิเศษตระกูลต่งสามารถกระตุ้นได้ตรงกับตำแหน่งที่เกิดอาการปวด ช่วยบรรเทาอาการได้อย่างรวดเร็วฉับพลัน เช่น จุด Linggu (灵骨穴, EX-UE-11) และจุด Dabai (大白穴, EX-UE-12) มีประสิทธิภาพในการรักษาอาการปวดเอว ปวดหลัง ปวดศีรษะ และปวดข้อจากโรคเรื้อรัง^[1,14] นอกจากนี้ งานวิจัยต่างๆ ยังแสดงให้เห็นว่าการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง ช่วยบรรเทาอาการปวดและสามารถลดความถี่ในการใช้ยาแก้ปวดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรักษาโรคข้อหัวไหล่ติดด้วยการใช้จุด Cesanli (侧三里穴, EX-LE-20) จุด Cexia sanli (侧下三里穴, EX-LE-21) และจุด Shenguan (肾关穴, EX-LE-10) ร่วมกับฝังเข็มแบบเคลื่อนไหวซี (动气针法) ให้ผลการรักษาที่ดีเยี่ยม^[13] การประยุกต์ใช้การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งยังได้ผลดีในการรักษาโรคทางระบบประสาท เช่น การรักษาภาวะอาการตกรั้งหลังโรคหลอดเลือดสมอง อัมพาตใบหน้า และอาการปวดศีรษะจากระบบประสาท การฝังเข็มจุดพิเศษ เช่น จุด Shenguan (肾关穴, EX-LE-10) จุด Muhuo (木火穴, EX-LE-12) จุด Linggu (灵骨穴, EX-UE-11) จุด Dabai (大白穴, EX-UE-12) จุด Huozhu (火主穴, EX-LE-13) จุด Zusanzhong (足三重穴, EX-LE-16) จุด Zhengzong (正宗穴, EX-UE-9) และจุด Huaguyi (花骨一穴, EX-UE-10) สามารถช่วยปรับปรุงการทำงานของระบบประสาท กระตุ้นการฟื้นฟูเส้นประสาทที่เสียหาย บรรเทาอาการเกร็งของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกหลังโรคหลอดเลือดสมอง อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน การเคลื่อนไหวของขา การทรงตัว และการเดิน ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ซึ่งกลไกการรักษามีความเกี่ยวข้องกับการเพิ่มการไหลเวียนเลือดไปยังสมอง และการปรับระดับสารสื่อประสาท เช่น GABA, Gly,

cAMP และ cGMP เพื่อซ่อมแซมเซลล์ประสาทที่เสียหายและบรรเทาอาการกล้ามเนื้อเกร็ง^[15]

นอกจากนี้ การฝังเข็มจุดพิเศษตระกูลต่งยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาโรคทางอายุรกรรม โรคทางนรีเวช และโรคทางหู คอ และจมูก โดยการปรับการทำงานของอวัยวะภายใน สามารถบรรเทาความผิดปกติของระบบทางเดินอาหารและโรกระบบทางเดินหายใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้จุด Sihua (四花穴, EX-LE-7) จุด Menjin (门金穴, EX-LE-1) และ จุด Tushui (土水穴, EX-LE-4) ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของซีและเลือดในระบบทางเดินอาหาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาส่วนจุด Simazhong (驷马中穴, EX-LE-6) จุด Simashang (驷马上穴, EX-LE-5) และ จุด Simaxia (驷马下穴, EX-LE-8) เป็นจุดสำคัญในการรักษาโรคเกี่ยวกับหู ไบหน้า และจมูกที่มีการใช้อย่างกว้างขวาง ในด้านโรคทางนรีเวช การใช้จุด Fuke (妇科穴, EX-CA-1) จุด Huanchao (还巢穴, EX-CA-2) จุด Jiemei (姐妹穴, EX-CA-3) และจุด Menjin (门金穴, EX-LE-1) สามารถรักษาอาการประจำเดือนผิดปกติ ปวดประจำเดือน และอาการวัยทอง โดยการปรับสมดุลซีและการไหลเวียนเลือด ช่วยบรรเทาอาการและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยได้^[2]

ในปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาทางคลินิกและการศึกษาในห้องทดลองจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า การฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งมีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการรักษาโรคหลากหลายชนิด^[1,2] อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังเป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก และขาดข้อมูลทางคลินิกเชิงคุณภาพในขนาดใหญ่ ดังนั้นการศึกษาด้านกลไกการออกฤทธิ์และประสิทธิภาพในการรักษาของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งยังคงต้องการการศึกษาเชิงลึกเพิ่มเติมต่อไป

สรุป

เทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่ง เป็นเทคนิคการรักษาที่โดดเด่นแขนงหนึ่งของการฝังเข็มตามศาสตร์การแพทย์แผนจีน มีความสำคัญและเห็นผลชัดเจนและฉับพลันในการรักษาโรค แม้ในปัจจุบันจะมีงานวิจัยบางส่วนที่แสดงให้เห็นว่าการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งให้ผลการรักษาที่ดีในทางคลินิก แต่จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อยืนยันกลไกการรักษาและประสิทธิภาพในการรักษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยในอนาคตควรเพิ่มการศึกษา

วิจัยที่ใช้การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม เพื่อเสริมสร้างหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การศึกษากลไกการรักษาอย่างลึกซึ้ง โดยอาศัยเทคโนโลยีการแพทย์สมัยใหม่เพื่อวิเคราะห์กลไกการออกฤทธิ์อย่างรอบด้าน ด้วยความโดดเด่นและความยืดหยุ่นของการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งนี้ จึงควรส่งเสริมผลักดันเทคนิคการฝังเข็มจุดพิเศษของตระกูลต่งให้ใช้อย่างแพร่หลายในวงกว้างเพื่อประโยชน์ต่อการรักษาโรคต่างๆ ในอนาคต

References

1. Feng T, Hou LH. Clinical research progress on acupuncture at Dong's extra points in the past 10 years. Contemporary Medical Symposium. 2023;21(1):13-6. (in Chinese)
2. Wang YJ, Lin HB, Zhong SF, Tan ZC, Wu YY. Overview of the clinical application of Dong's extra points. Henan Traditional Chinese Medicine. 2020;40(6):964-8. (in Chinese)
3. Yang WJ. Lectures on Dong's acupuncture: points study-including illustration of points. 1st ed. Beijing: Ancient Chinese Medical Book Press; 1994. (in Chinese)
4. Liu Y. Exegesis of Dong's acupuncture. 2nd ed. Beijing: China Traditional Chinese Medicine Publishing House; 2018. (in Chinese)
5. Huang BS. Features of acupuncture in Taiwan. Journal of Chinese Medical Acupuncture Science. 2013;1(1):26-44. (in Chinese)
6. McCann H, Ross HG. Practical Atlas of Tungs Acupuncture. 6th ed. Verlag Müller & Steinicke; 2015.
7. Zhang PF, Nachishokr. The breakthrough of Dong's theory of unique acupoints in traditional theory of channels and acupoints from the perspective of scientific research program. Social Science Journal of Universities in Shanxi. 2019;31(2):19-21,41. (in Chinese)
8. Chen YH. Literature study on the similarities and differences between Tung's acupuncture points and the traditional acupuncture points based on the characteristics of Tung's acupuncture [dissertation]. Nanjing: Nanjing University of Chinese Medicine; 2017. (in Chinese)
9. Qiu YC, Liu YC, Fu YL. On the characteristics and theoretical basis of "Dong's extraordinary points". Journal of Beijing University of Traditional Chinese Medicine. 1999;22(6):76. (in Chinese)
10. Ren TL, Wang JX, Dong YQ, Wang ZT, Li JF. Clinical application of Dong's extraordinary acupoints in the treatment of allergic rhinoconjunctivitis. China Journal of Chinese Ophthalmology. 2024;34(9):878-82. (in Chinese)
11. Xian QQ, Dai SX, Wang ZY, Zhang W, Wang C. Application characteristics of Dong's extraordinary points in thumb and first metacarpal area. Journal of Sichuan of Traditional Chinese Medicine. 2020;38(11):49-51. (in Chinese)
12. Zhu QM, Chen ZL, Xu ZF, Qi JL, Meng XD, Fang YX. A study on acupuncture manipulations of "Lingshu·Guanzhen". Journal of Clinical Acupuncture and Moxibustion. 2018;(7):1-5. (in Chinese)
13. Chen SQ, Li Y, Chen JJ, Wen YY, Nong ZN. Professor Nong Zening's application of Dong's extraordinary acupoints to treat scapulohumeral periarthritis. Traditional Chinese Medicine. 2024;13(9):2487-91. (in Chinese)
14. Siriteerathitikul P, Wongmanakul S, Kunyalue M, Khamthai P. Comparison of the efficacy of acupuncture at the Tung's extra points and the traditional Chinese medicine points for elderly patients with chronic low back pain in Thailand. J Acupunct Tuina Sci. 2023;21(1):66-73.
15. Ge RJ, Hu XS, Ceng KX. Effect and mechanism of acupuncture at Dong's unique extra-ordinary points on spastic hemiplegia of lower extremity after apoplexy. Journal of Liaoning College of Traditional Chinese Medicine. 2022;24(7):140-5. (in Chinese)